

Motion till riksdagen 2025/26:212

av **Michael Rubbestad m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2024/25:199 Sekretess i vissa ärenden om strategiska nettonollprojekt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sekretessbestämmelserna bör avgränsas till att endast gälla affärskritiska uppgifter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av kortare sekretessfrister än tjugo år och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa oberoende granskning av strategiska nettonollprojekt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringens förslag om en ny sekretessbestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (OSL, 31 kap. 23 a §) innebär att uppgifter om enskildas affärs- eller driftförhållanden i ärenden om strategiska nettonollprojekt ska omfattas av sekretess i upp till tjugo år. Vi menar att förslaget i sin nuvarande form riskerar att kraftigt inskränka offentlighetsprincipen och därigenom försvåra insyn, ansvarsutkrävande och förebyggande av korruption.

Offentlighetsprincipen har historiskt varit avgörande för att upptäcka missbruk av offentliga medel. Att så gott som allt underlag i ärenden om strategiska nettonollprojekt kan hållas hemligt i två decennier innebär att allmänheten, forskningen och medierna i praktiken berövas möjligheten att granska projekten under deras mest kritiska faser. Erfarenheterna från exempelvis Northvolt visar att det är genom granskning av ansökningsunderlag och ekonomiska kalkyler som risker kan upptäckas i tid.

EU:s nettonollindustriförordning (EU) 2024/1735 ställer krav på konfidentialitet för affärshemligheter, men den föreskriver varken en tjugoårig sekretessfrist eller att samtliga uppgifter i ett ärende ska omfattas. Regeringen har således överimplementerat EU:s krav genom att föreslå en långt mer omfattande och långvarig sekretess än vad förordningen faktiskt kräver.

Vi menar att sekretessen i stället bör avgränsas till att endast gälla de mest affärskritiska uppgifterna, exempelvis tekniska specifikationer, känsliga leverantörskedjor och produktionskapacitet, medan uppgifter av relevans för demokratisk kontroll, såsom finansiella upplägg, riskbedömningar och offentligt stöd, bör vara tillgängliga för insyn. En kortare sekretessfrist än tjugo år är också nödvändig för att säkerställa reell transparens.

Det är angeläget att regeringen säkerställer att det finns särskilda mekanismer för oberoende granskning av strategiska nettonollprojekt. En sådan granskning skulle exempelvis kunna ske genom Riksrevisionen, inom ramen för dess självständiga uppdrag, eller genom andra organ såsom Ekonomistyrningsverket, Upphandlingsmyndigheten eller en särskild tillsynsmekanism. Centralt är att den granskande instansen ges full tillgång till samtliga relevanta handlingar och kan redovisa sina granskningar på ett sätt som både skyddar affärshemligheter och upprätthåller offentlighetsprincipen. Detta är avgörande för att motverka risken för korruption och för att säkerställa att miljardinvesteringar i den gröna omställningen används effektivt och ansvarsfullt.

Michael Rubbestad (SD)

Fredrik Lindahl (SD)

Lars Andersson (SD)

Martin Westmont (SD)

